

# Země původu [IGO Západní Sahara] - rozsudek Soudního dvora EU C-399/22

## Country of origin [IGO Western Sahara] - Judgment of the Court of Justice of the EU C-399/22

Michal ČERNÝ<sup>1</sup>

### ABSTRAKT

Příspěvek se zabývá problematikou údajů o původu (provenience), která souvisí s právem označení zeměpisného původu a tradičních označení. Text komentuje rozsudek Soudního dvora EU C-399/22 ([Confédération paysanne](#)) [IGO Western Sahara]. Doplnkově se zabývá vymáháním práv z označení původu, ze zeměpisných označení a také z IGO členskými státy.

### ABSTRACT

The paper deals with the issue of origin (provenance) data related to the law of geographical origin and traditional indications. The text comments on the judgment of the Court of Justice of the EU C-399/22 ([Confédération paysanne](#)) [Western Sahara]. It additionally deals with the enforcement of rights from designations of origin, geographical indications and also from IGOs by Member States.

### Klíčové slová

Údaj o (zeměpisném) původu - IGO; zeměpisné označení, označení původu; zemědělské produkty, vína, lihoviny; řemeslné výrobky, průmyslové výrobky; závislé území, provenience; Západní Sahara, Maroko; ochrana označení původu/zeměpisného označení; vymáhání práv z OP/ZO a z IGO (údaji o původu) členskými státy.

### Key words

Indication of (geographical) origin - IGO; geographical indication, appellation of origin; agricultural products, wines, spirits; handicrafts, industrial products; dependent territory, provenance; Western Sahara, Morocco; protection of appellation of origin/geographical indication; enforcement of PDO/PGI and IGO (indication of origin) rights by Member States.

## 1. Úvod

Označení původu i zeměpisná označení patří mezi průmyslové vlastnictví ve smyslu *Pařížské unijní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví* resp. *Dohody o obchodních aspektech práv z duševního vlastnictví* (Dohody TRIPS). Do ochrany průmyslového vlastnictví patří dle Pařížské unijní úmluvy také ochrana před (klamavými nebo falešnými) údaji o provenienci.

Ochrana zeměpisných označení a označení původu je v EU normována akty sekundárního práva - [Nařízení \(EU\) 2024/1143](#), [Nařízení \(EU\) 2023/2411](#). Pravidla související s ochranou dle mezinárodních zápisů dle Ženevského aktu Lisabonské dohody jsou normována v [Nařízení \(EU\) 2019/1753](#). Konečně vymáhání práv z průmyslového i jiného duševního vlastnictví celními orgány členských států EU je upraveno v [Nařízení \(EU\) 608/2013](#).

\* Publikovaný komentář nepodliehal recenznímu konaniu

1 JUDr. Michal Černý Ph.D. je odborným asistentem Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, patentovým zástupcem (M+D) a ETMA & EDA - kvalifikovaným zástupcem před EUIPO.

Tento příspěvek analyzuje jedno z nejnovějších rozhodnutí Soudního dvora EU C-399/22 (*Confédération paysanne*) [IGO Western Sahara] ze dne 04.10.2024, - které se týká právě údajů o provenienci a interpretace základního pojmu *země původu*. Vědeckou otázkou tohoto příspěvku je, kdo má v Evropské unii kompetenci (a odpovědnost) za dodržování těchto ochranných práv souvisejících s průmyslovým vlastnictvím - tedy za uvádění pravdivých a nezavádějících údajů o původu (provenienci) zboží při jeho uvádění na Vnitřní trh Evropské unie.

## 2. Údaje o původu zboží - země původu, místo provenience

*Indications of Source* (česky údaje o původu zboží, údaje o provenienci<sup>2</sup>) nelze a priori ztotožňovat s chráněnými označeními původu ani s chráněnými zeměpisnými označeními. Mantrov upozorňuje, že Pařížská unijní úmluva upravuje oba režimy v rámci průmyslového vlastnictví.<sup>3</sup> Do skupiny údajů o provenienci zboží pak patří tzv. *Indications of Geographical Origin* (IGO), a to přímá (označení původu, zeměpisná označení - v zásadě vždy slovní) nebo nepřímá - viz. Mantrovem uváděné symboly, vlajky, malby apod.<sup>4</sup>

Jen v některých státech jsou zákonem či jiným právním předpisem upraveny podmínky, za níž se na produktu může uvádět údaje o původu výrobků v tomto státě. IGO v těchto případech vytváří nejobecnější rámec, tedy množinu, ve které jsou následně označení původu a zeměpisná označení jejími podmnožinami. Jednu z nejpropracovanějších legislativ má v tomto směru Švýcarsko, analýzou jsem se již také zabýval ve svém jiném díle.<sup>5</sup> V mnoha zemích je pomyslná šedá zóna předmětem úpravy právem proti nekalé soutěži, jako je tomu např. v Česku nebo na Slovensku.

V Evropské unii je uvádění *země původu* či *provenience* povinné zejména u potravin nejrůznějšího druhu,<sup>6</sup> je však normováno pro různé kategorie potravin s odlišnými požadavky na podrobnosti uváděných údajů.<sup>7</sup>

Místo provenience (potraviny) je dle čl. 2(2)(g) *Nařízení (EU) 1169/2011* místo uvedené jako místo původu zboží,

pokud není zemí původu.<sup>8</sup> Země původu je v EU definována Celním kodexem Unie (*Nařízení (EU) 952/2013*). Pro získání původu ve smyslu země původu dojde dle čl. 60(2) *Nařízení (EU) 952/2013* *posledním podstatným hospodářsky odůvodněným zpracováním nebo opracováním, které bylo provedeno v podnicích k tomu vybavených a které vyústilo v nový výrobek nebo představuje důležitý stupeň výroby*. Ne-nastane-li uvedené zpracování nebo opracování do nového výrobku, je na místě uvažovat o místě provenience, odkud je zboží uváděno na trh.

Rozlišení místa provenience a země původu je právně významné zejména pro celní právo.

Všeobecně je uvádění země původu nebo místa provenience u potravin povinné tehdy, pokud by opomenutí tohoto údaje mohlo uvádět spotřebitele v omyl ohledně skutečné země původu nebo místa provenience potraviny, zejména pokud by informace připojená k potravíně nebo etiketa jako celek jinak naznačovala, že potravina je z jiné země původu nebo místa provenience.

Povinné je uvádění u vybraných potravin, které normují prameny sekundárního práva EU.<sup>9</sup> Mezi potraviny s povinným uváděním země původu patří m.j. také *ovoce a zelenina*.

## 3. Vztahy mezi Evropskou unií a Marockým královstvím

### 3.1. Smluvní základ vztahů

Rovněž v některých obchodních či obdobných dohodách se třetími zeměmi bývají sjednány povinnosti uvádět zemi původu na výrobcích, které se ze třetí země dováží do Evropské unie.

Vzájemné vztahy mezi EU (a jejími členskými státy) a Marokem jsou upraveny *Evropsko-středomořskou dohodou zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Marockým královstvím na straně druhé*. Tato dohoda vstoupila v platnost 01.03.2000.<sup>10</sup>

2 tento termín užívá čl. 1(1) Pařížské unijní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví; v Československu vyhlášena Vyhláškou ministra zahraničních věcí 64/1975 Sb.

3 MANTROV, Vadim. *EU Law on Indications of Geographical Origin*. Cham / Heidelberg / New York / Dordrecht / London : Springer, 2014. S. 19-20

4 MANTROV, Vadim. *EU Law on Indications of Geographical Origin*. Cham / Heidelberg / New York / Dordrecht / London : Springer, 2014. S. 19-20

5 blíže viz. ČERNÝ, Michal. *Zeměpisná ochranná známka („EMMENTALER“) jako nástroj opětovného prosazení ochrany označení výrobku zvláštních vlastností?* S. 611-632 In RONOVSÁ, K., HAVEL, B., LAVICKÝ, P. a kol. *Pocta prof. Janu Hurdíkovi k 70. narozeninám. Základní otázky života, práva a vůbec ...!* Brno : Masarykova univerzita, 2021. ISBN 978-80-210-9937-1.

6 např. maso, čerstvé (nezpracované) ryby, olivový olej, ovoce a zelenina, chmel, víno a vybrané výrobky z vinné révy, lihoviny, med

7 Např. pravidlům pro med vyhoví i v zásadě nic neříkající formulace „směs medů ze zemí EU a mimo EU“.

8 uvedené ustanovení dosud odkazuje do již zrušeného předchozího Celního kodexu Unie

9 Např. *Nařízení (EU) 1169/2011*, *Nařízení (EU) 1308/2013* nebo *Nařízení (EU) 2019/787*; případně je vyžadováno směrnici - např. *Směrnice 2001/110/ES o medu*

10 viz. bod 11 rozsudku Soudního dvora EU *ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P*

K této dohodě byla uzavřena (dodatková) *Dohoda ve formě výměny dopisů mezi EU a Marockým královstvím o změně protokolů č. 1 a č. 4 k Evropsko-středomořské dohodě zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Marockým královstvím na straně druhé*,<sup>11</sup> (dále v textu jen „Dohoda ve formě výměny dopisů“), která konkretizuje a novelizuje některá ujednání původní Evropsko-středomořské dohody.

### 3.2. Jádru sporu

Francouzské zemědělské odbory (Confédération paysanne) se ve Francii domáhaly ochrany před zbožím vstupujícím na Vnitřní trh EU – jednalo se o cukrové melouny Charentais a takzvaná třešňová rajčata. Toto zboží bylo vypěstováno na území známém jako Západní Sahara, které není součástí státního území Marockého království, byť nad částí tohoto území Maroko vykonává faktickou kontrolu. Tato praxe byla dlouhodobá a na zboží nikdy nebylo uvedeno Západní Sahara, ale vždy jen země původu Maroko.

Confédération paysanne žádaly, aby francouzské úřady zakázaly dovoz obecně závazným právním předpisem (vyhláškou zakazující dovoz) podle příslušné francouzské úpravy. Francouzské orgány<sup>12</sup> těmto žádostem nevyhověly.

Confédération paysanne se proto obrátily cestou správního soudnictví na francouzské soudy, věc se postupně dostala až před Conseil d'État (Státní rada), která předložila Soudnímu dvoru EU několik předběžných otázek, které se týkaly jednak kompetencí členského státu zasáhnout v těchto věcech, a dále výkladu pravidel pro uvádění země původu v těchto věcech.

Soudní dvůr EU vydal v říjnu 2024 rozsudek ve věci [C-399/22 \(Confédération paysanne\) \[IGO Western Sahara\]](#). Z tohoto rozsudku vyplynuly dva zajímavé závěry. První se týkal interpretace povinnosti uvádět zemi původu, druhý pak (omezení) kompetencí členského státu zasáhnout při dovozu na Celní území EU. Protože tyto otázky úzce souvisely s jinými řízeními před Soudním dvorem EU, Soudní dvůr vydal rozsudek ve shora uvedené věci ve stejný den, ve který vydal [rozsudek ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P](#).<sup>13</sup> V něm se Soudní dvůr vypořádal s ka-

sačními opravnými prostředky Komise (C-779/21 P) i Rady (C-799/21 P), kterými se tyto orgány EU domáhaly zrušení rozsudku Tribunálu [T-279/19](#), kterým Tribunál zrušil Rozhodnutí Rady (EU) 2019/217 o uzavření *Dohody ve formě výměny dopisů mezi EU a Marockým královstvím o změně protokolů č. 1 a č. 4 k Evropsko-středomořské dohodě zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Marockým královstvím na straně druhé*. Výrokem 2 uvedeného rozsudku Tribunál ovšem na přechodnou dobu (uvedenou ve výroku) zachoval účinky zrušeného rozhodnutí Rady v platnosti.

### 4. Západní Sahara není Marocké království

K pochopení současného mezinárodně-právního stavu Západní Sahary se musíme vrátit do druhé poloviny 20. století. Teprve po tomto rozboru se můžeme věnovat hlavní otázce tohoto příspěvku, tedy vymezení země původu zboží pro tyto a jim obdobné případy.

Území Západní Sahary byla španělskou kolonií, které bylo v roce 1963 zapsáno na *Předběžný seznam území, na která se vztahuje Deklarace o poskytnutí nezávislosti koloniálním zemím a národům (rezoluce 1514 (XV) [Valného shromáždění OSN])*.<sup>14, 15</sup>

V roce 1973 vznikla na území Západní Sahary organizace *Front Polisario*,<sup>16</sup> která se definuje jako *národně osvobozené hnutí*, jehož cílem je boj „za úplnou nezávislost a obnovení suverenity saharského lidu na celém území Saharské arabské demokratické republiky“.<sup>17</sup>

Na sklonku roku 1975 marocký Král dal najevo záměr mírovým pochodem obsadit celé území Západní Sahary, Rada bezpečnosti OSN Maroko vyzvala ke stažení z území. V únoru 1976 Španělsko oznámilo OSN, že ke dni 26.02.1976 *ukončuje přítomnost na Západní Sahaře, a prohlásilo, že se považuje za zbavené veškeré mezinárodní odpovědnosti za správu tohoto území*. V oblasti vypukl ozbrojený konflikt mezi Marokem a Mauritánií na straně jedné a *Frontou Polisario* na druhé straně.<sup>18</sup> Fronta Polisario vyhlásila k 27.02.1976 nezávislost *Saharské arabské demokratické republiky*.<sup>19</sup>

11 k uvedené dohodě viz. [Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/217 ze dne 28. ledna 2019 o uzavření Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropskou unií a Marockým královstvím o změně protokolů č. 1 a č. 4 k Evropsko-středomořské dohodě zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Marockým královstvím na straně druhé](#)

12 společně Ministr zemědělství a potravinové soběstačnosti a Ministr hospodářství, financí a průmyslové a digitální suverenity Francie

13 tento rozsudek je dostupný na portálu Curia na adrese: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:62021CJ0779>

14 viz. bod 16 Rozsudku Soudního dvora EU [ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P](#)

15 Seznam Non-Self-Governing Territories je dostupný na portálu Spojených národů na adrese: [https://www.un.org/dppa/decolonization/en/nsgt#\\_edn2](https://www.un.org/dppa/decolonization/en/nsgt#_edn2)

16 celým názvem Front populaire pour la libération de la Saguia-el-Hamra et du Rio de oro, viz. bod 19 [Rozsudku Soudního dvora EU ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P](#)

17 viz. bod 19 [Rozsudku Soudního dvora EU ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P](#)

18 viz. body 22 až 26 [Rozsudku Soudního dvora EU ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P](#)

19 v angličtině se užívá název Sahrawi Arab Democratic Republic

Mezi Marokem a Mauritánií na straně jedné a Frontou Polisario na straně druhé začal následně ozbrojený konflikt. S Mauritánií skončil uzavřením míru v roce 1979,<sup>20</sup> s Marokem dosud nikdy neskončil. V roce 2020 začaly opět nepřátelské akce.<sup>21</sup> Maroko de facto ovládá většinu území Západní Sahary, Fronta Polisario udržuje kontrolu nad cca 20% území. To je setrvalý stav až do současnosti.

Nezávislost Saharské arabské demokratické republiky Evropská unie ani žádný z jejích členských států dodnes neuznal.<sup>22</sup> Západní Sahara je dodnes zapsána na Seznamu nesamosprávných území OSN.<sup>23</sup>

## 5. Země původu: Západní Sahara

I když se předměty řízení před Soudním dvorem EU ve věcech *Rozsudku Soudního dvora EU ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P* a ve věci *C-399/22 (Confédération paysanne) [Western Sahara]* odlišují, mezi těmito rozsudky je fakticky velmi úzká vazba.

Předmětem spojeného řízení *C-779/21 P a C-799/21 P* byla totiž m.j. také otázka zrušení rozhodnutí Rady (EU) 2019/217, kterým bylo schváleno uzavření *Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropskou unií a Marockým královstvím o změně protokolů č. 1 a č. 4 k Evropsko-středomořské dohodě zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Marockým královstvím na straně druhé*.

Soudní dvůr EU v rozsudku ve spojených věcech *C-779/21 P a C-799/21 P* konstatoval, že Evropská unie je vázána právním řádem jako celkem. Odkázal se přitom na svůj dřívější rozsudek *C-266/16 (Western Sahara Campaign UK)*.<sup>24</sup>

Evropská unie ani žádný z jejích členských států neuznaly Západní Saharu, avšak současně neuznaly ani de facto anexi Západní Sahary Marokem, a konečně neuznaly ani území Západní Sahary jako část území Maroka.

Z těchto důvodů Soudní dvůr rozsudkem ve spojených věcech *C-779/21 P a C-799/21 P* nezrušil napadený rozsudek

Tribunálu *T-279/19*, ale (fakticky ve shodě s rozsudkem Tribunálu) pouze zachoval účinky napadeného rozhodnutí Rady (EU) 2019/217 po dobu 12 měsíců ode dne vyhlášení rozsudku Soudního dvora. Účinky rozhodnutí Rady jsou tedy zachovány do 04.10.2025. Do té doby mohou Komise a Rada najít řešení, které zachová v platnosti Dohodu ve formě výměny dopisů.

Na základě shora uvedeného není překvapivé, že Soudní dvůr EU ve věci *C-399/22 (Confédération paysanne) [IGO Western Sahara]* zastal názor, že území Západní Sahary není totožné (ani částečně) s územím Království Maroko. Z toho dovodil, že na výrobcích má být správně uvedena jako země původu Západní Sahara (Western Sahara), nikoliv Maroko.

Na překážku není ani to, že Západní Sahara nebyla (z hlediska EU) uznána jako nezávislý stát, ale naopak je stále uvedena v seznamu OSN jako nesamosprávné a nestátní území.

Soudní dvůr rozhodl, že u výrobků vypěstovaných na území známém jako Západní Sahara působí uvedení země původu Maroko na unijní spotřebitele klamavým dojmem. Přitom ochrana před klamavými údaji o původu je vtělena mj. do *Pařížské unijní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví*, kterou jsou vázány samostatně všechny členské státy EU.<sup>25</sup> Některé členské státy jsou navíc vázány také *Madridskou dohodou o potlačování klamavých a falešných údajů o původu zboží*.<sup>26, 27</sup> Mezi tyto státy patří m.j. také Francie, Česko i Slovensko. Ze třetích zemí m.j. třeba právě Maroko.

Dle čl. 1(1,2) Madridské dohody mají jí vázané státy povinnost zboží opatřené falešným nebo klamavým údajem o původu zabavit, m.j. při dovozu zboží.

Madridská dohoda však s ohledem na úpravu Vnitřního trhu EU není v tuto chvíli primárně aplikovatelná, neboť ochranu před klamavými údaji o původu ve vztahu mezi EU a Marockým královstvím zahrnuje prostřednictvím sjednané povinnosti uvádět skutečný původ také již shora zmíněná Dohoda ve formě výměny dopisů ve vazbě na akty sekundárního práva.<sup>28</sup>

20 viz. bod 28 *Rozsudku Soudního dvora EU ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P*

21 viz. body 30-32 *Rozsudku Soudního dvora EU ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P*

22 viz. body 27 *Rozsudku Soudního dvora EU ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P*

23 Seznam Non-Self-Governing Territories je dostupný na portálu Spojených národů na adrese: [https://www.un.org/dppa/decolonization/en/nsgt#\\_edn2](https://www.un.org/dppa/decolonization/en/nsgt#_edn2)

24 viz. bod 47 odkazovaného rozsudku *C-266/16 (Western Sahara Campaign UK)*

25 seznam států vázaných *Pařížskou unijní úmluvou na ochranu průmyslového vlastnictví* je dostupný na stránkách Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) na adrese: [https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/ShowResults?search\\_what=C&treaty\\_id=2](https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/ShowResults?search_what=C&treaty_id=2)

26 seznam států vázaných *Madridskou dohodou o potlačování klamavých a falešných údajů o původu zboží* je dostupný na stránkách Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) na adrese: [https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/ShowResults?search\\_what=C&treaty\\_id=3](https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/ShowResults?search_what=C&treaty_id=3)

27 Vyhláška ministra zahraničních věcí 64/1963 Sb., o Madridské dohodě o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu zboží ze dne 14. dubna 1891 revidované ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934 a v Lisabonu dne 31. října 1958

28 již zmíněná shora v poznámkách pod čarou, v případě ovoce a zeleniny jím je *Nařízení (EU) 1308/2013*



Na základě její aplikace a při aplikaci pramenů mezinárodního práva dospěl Soudní dvůr EU (v souladu se závěry rozsudku C-779/21 P a C-799/21 P) ve věci C-399/22 (*Confédération paysanne*) [IGO Western Sahara] k závěru, že v případě zboží vypěstovaného na území Západní Sahary je uvedení země původu Maroko v EU klamavým údajem. Na překážku nebyla ani faktická kontrola, kterou Maroko nad tímto územím z jeho velké části fakticky vykonává.

Překvapivým byl však závěr Soudního dvora EU, podle kterého akty sekundárního práva zmíněné ve výroku 1) *neumožňují členskému státu jednostranně přijmout opatření zakazující dovoz zemědělských produktů, jejichž označování je systematicky v rozporu s unijními právními předpisy týkajícími se uvedení země nebo území původu*.

Jde o ochranu při importu zboží s potenciálně kolizními údaji. Které mimochodem v řízení nebyly nijak zpochybněny. Soudní dvůr dospěl k závěru, že stávající akty neopravňují členský stát k vydání takového opatření.

K tomu připomeňme, že při poskytování ochrany označením původu a zeměpisným označením unijní úprava vychází z obecného pravidla, že za ochranu při importu kolizního zboží odpovídají právě členské státy. Členským státům je tedy svěřena povinnost vymáhat ochranu označení původu a zeměpisných označení. Celní orgány členských států mají přitom postupovat podle unijního [Nařízení \(EU\) 608/2013](#).

Tak je tomu ovšem pouze v případě ochrany duševního vlastnictví, do něhož jsou označení původu i zeměpisná označení řazena. Pro IGO odlišná od chráněných označení toto pravidlo není v [Nařízení \(EU\) 608/2013](#) stanoveno, protože dle tohoto aktu nespádají ostatní IGO do duševního vlastnictví. Soudní dvůr tak vycházel pouze z jiných aktů sekundárního práva.<sup>29</sup>

Bylo by přirozené, aby celní orgány postupovaly při ochraně IGO odlišných od označení původu a zeměpisných označení obdobně také v případě, že se na Vnitřní trh Unie dostává zboží kolizní z jiného důvodu, než kolize s chráněným označením původu nebo s (chráněným) zeměpisným označením. I když uvedení prostého údaje o zemi původu není v unijní úpravě zvláště chráněným předmětem duševního vlastnictví, k ochraně spotřebitelů slouží v zásadě stejně, jako k tomuto účelu slouží i označení původu a zeměpisná označení. A jak již bylo shora uvedeno, údaje o provenienci jsou v *Pařížské unijní úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví* uvedeny v rámci průmyslového vlastnictví a úkolem smluvních států je také ochrana proti nekalé soutěži.

V kontrastu s logicky očekávaným (zamezení importu celními orgány při dovozu na Vnitřní trh) ovšem Soudní dvůr EU pro tento závěr (ve smyslu ochrany proti klamavým údajům o zemi původu (provenienci) členským státem při dovozu do EU) nenašel oporu v unijním právu.<sup>30</sup>

Soudní dvůr na základě aplikace primárního práva (výlučné kompetence Unie ve věcech mezinárodního obchodu) konstatoval kompetenci Unie v těchto věcech (resp. fakticky Komise). I když Unie nemá orgán, který by de facto při dovozu tuto kompetenci vykonával. Na tomto základě Soudní dvůr EU dovodil, že členský stát nemající k tomu zmocnění od Komise, nemůže vlastními orgány tuto unijní úpravu prosazovat. Akty členského státu by byly *contra legem*. Francouzští ministři tedy postupovali správně, když nevydali vyhlášku, kterou by umožnili zabavení kolizních produktů při dovozu.

Soudní dvůr EU zcela jistě postupoval podle práva, které má ovšem dle mého názoru významnou mezeru. Navíc jeho provedení nebude efektivní, protože členské státy nemající řádné zmocnění od Komise nemohou de iure zasáhnout při vstupu kolizního zboží na celní území Unie. Případné následné zásahy orgánů členských států proti individuálnímu prodeji v maloobchodních síti budou slabou náhražkou, kromě toho budou velmi pravděpodobně spojeny s výrazně většími finančními náklady a menší prosaditelností.

Věřím, že tato otázka si zaslouží hlubšího zkoumání, neboť v zásadě překračuje okruh otázek vázaných na zemi původu - nesamosprávné území.

Proto současně dovozují svůj soukromý názor - unijní úprava pro vymáhání pravdivosti údajů resp. pro zabránění vstupu zboží s údaji klamavými o původu je nevyhovující a měla by být co nejdříve změněna. Jsem přesvědčen, že členské státy umí prostřednictvím celních orgánů unijní právo vymáhat.

Dle mého názoru není věcný důvod, proč by tak členské státy neměly činit také v případě klamavých nebo falešných IGO (údajů o původu). Je-li jim svěřeno vymáhání ochrany zeměpisných označení a označení původu již při vstupu na Celní území Unie, měla by být členským státům svěřena také ochrana před klamavými a falešnými IGO. Konečně spolu s označeními původu patří do průmyslového vlastnictví v rámci systému založeného Pařížskou unijní úmluvou - viz. čl. 1(2) Pařížské unijní úmluvy, dále také čl. 2(2) Dohody TRIPS, která členy zavazuje k ochraně dle čl. 1-12 a čl. 19 PUÚ.<sup>31</sup>

<sup>29</sup> jmenovitě z Prováděcího nařízení Komise 543/2011, Nařízení (EU) 1169/2011, Nařízení (EU) 1308/2013, Nařízení (EU) 2015/478 a z Rozhodnutí Rady (EU) 2019/217

<sup>30</sup> Soudní dvůr EU vymezil právní rámec následujícími akty: Prováděcí nařízení Komise 543/2011, Nařízení (EU) 1169/2011, Nařízení (EU) 1308/2013, Nařízení (EU) 2015/478 a z Rozhodnutí Rady (EU) 2019/217

<sup>31</sup> EU je vázána Dohodou TRIPS, viz seznam signatářů, který je dostupný na portálu WIPO na adrese: <https://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/parties/231>

Jednoduché a funkční řešení, které by bylo založeno na tom, že by Komise zmocňovala k zásahu v každém jednotlivém případě členský stát, si lze představit jen obtížně.

Naopak svěřením výkonu členským státům přímo aktem sekundárního práva bych osobně za funkční řešení považoval. Stačilo by údaje o zemi původu (IGO) uvést do definice práv duševního vlastnictví (pro účely vymáhání celními orgány) v čl. 2(1) nebo do okruhu zeměpisných označení v čl. 2(4) [Nařízení \(EU\) 608/2013](#). Doposud nespadá ani do jednoho z nich.

## 6. Závěr

Tento příspěvek doložil, že i v současné době mají svůj význam údaje o původu (provenienci) zboží - IGO. Ač bývají IGO často mimo okruh zájmů, mohou v konkrétním případě představovat významné výzvy při aplikaci práva. A mohou mít v konkrétním případě i svůj hospodářský význam, zejména pro soutěžitele v cílovém státu.

Dle Soudního dvora EU není možné a priori ztotožňovat zemi původu se státním územím. Resp. uvedení pravdivého údaje o zemi původu není závislé na tom, je-li konkrétní území státem (nebo jeho částí) s mezinárodně uznanými hranicemi a suverenitou. Naopak pravidlu uvedení pravdivé a nezavádějící informace o původu zboží (provenience) lépe vyhoví informace o skutečném teritoriu původu, byť toto teritorium nespadá pod suverénní území žádného státu. Je fakt, že takových teritorií v současném světě není mnoho.

Je přirozené, že při aplikaci shora uvedených pravidel vychází Evropská unie také z toho, zda-li cílové teritorium uznala jako třetí zemi v mezinárodně-právním významu, případně také zda-li takové teritorium uznaly členské státy EU. Nicméně ani neuznání teritoria za stát nebrání tomu, aby byl jeho název použit jako pravdivý údaj o původu zboží (země původu, provenience).

Z rozsudku Soudního dvora EU ve spojených věcech [C-779/21 P](#) a [C-799/21 P](#) opětovně vyplývá, že Soudní dvůr je vázán mezinárodním právem jako celkem. Toto potvrzení může být důležité i pro budoucí jiné akty Unie, např. ve věcech případných účinků (nebo odmítnutí účinků) mezinárodního zápisu označení původu nebo zeměpisných označení z jiných zemí vázaných Ženevským aktem na území EU. Některými příklady (např. označení krymských vín) jsem se již zabýval ve svém jiném díle.<sup>32</sup>

Pokud jde o vymáhání práv proti nepravdivým nebo zavádějícím údajům o původu (provenienci) zboží, dle závěru Soudního dvora EU nemají dle stávající úpravy

sekundárního práva EU členské státy kompetenci zasáhnout.

Dle mého názoru to dokládá významnou mezeru v právu, kterou by bylo možné vyplnit zahrnutím údajů o původu mezi duševní vlastnictví ve smyslu [Nařízení \(EU\) 608/2013](#). Navrhované zařazení by bylo v souladu s zahrnutím údajů o původu zboží (provenienci) do průmyslového vlastnictví ve smyslu Pařížské unijní úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví a Dohody TRIPS. A kromě toho by poskytlo funkční řešení pomocí zapojení celních orgánů členských států, kterým jsou již nyní svěřeny pravomoci m.j. při ochraně Vnitřního trhu před dovozem zboží kolizního s ochranou zeměpisných označení a označení původu.

## Použité zdroje

### Monografie a komentáře zákonů

MANTROV, Vadim. *EU Law on Indications of Geographical Origin*. Cham / Heidelberg / New York / Dordrecht / London : Springer, 2014.

### Odborné články a příspěvky ve sbornících

ČERNÝ, M. *Na obzoru nové výzvy z aplikace Ženevského aktu v roce 2023 a v dalších letech*. In *Duševné vlastnictví*, 2023, 2. S.21-31. Dostupné on-line na adrese: [https://www.indprop.gov.sk/swift\\_data/source/pdf/casopis\\_dusevne\\_vlastnictvo/2023/eDV\\_2302.pdf](https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2023/eDV_2302.pdf)

ČERNÝ, Michal. *Zeměpisná ochranná známka („EMMENTALER“) jako nástroj opětovného prosazení ochrany označení výrobku zvláštních vlastností?* S. 611-632 In *RONOVSKÁ, K., HAVEL, B., LAVICKÝ, P. a kol. Pocta prof. Janu Hurdíkovi k 70. narozeninám. Základní otázky života, práva a vůbec ...!* Brno : Masarykova univerzita, 2021. ISBN 978-80-210-9937-1.

### Právní předpisy

[Nařízení \(EU\) 2024/1143](#) o zeměpisných označeních pro víno, lihoviny a zemědělské produkty, jakož i zaručené tradiční speciality, a o nepovinných údajích o jakosti pro zemědělské produkty, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, (EU) 2019/787 a (EU) 2019/1753 a zrušuje nařízení (EU) č. 1151/2012

[Nařízení \(EU\) 2023/2411](#) o ochraně zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků a o změně nařízení (EU) 2017/1001 a (EU) 2019/1753

[Nařízení \(EU\) 2019/1753](#) o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních

<sup>32</sup> ČERNÝ, M. *Na obzoru nové výzvy z aplikace Ženevského aktu v roce 2023 a v dalších letech*. In *Duševné vlastnictví*, 2023, 2. S.27. Dostupné on-line na adrese: [https://www.indprop.gov.sk/swift\\_data/source/pdf/casopis\\_dusevne\\_vlastnictvo/2023/eDV\\_2302.pdf](https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2023/eDV_2302.pdf)

**Nařízení (EU) 608/2013** o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1383/2003

**Nařízení (EU) 1169/2011** o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004

**Nařízení (EU) 1308/2013**, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007

**Nařízení (EU) 2019/787** o definici, popisu, obchodní úpravě a označování lihovin, používání názvů lihovin v obchodní úpravě a při označování jiných potravin, ochraně zeměpisných označení lihovin, používání lihu a destilátů zemědělského původu při výrobě alkoholických nápojů a o zrušení nařízení (ES) č. 110/2008

**Nařízení (EU) 2015/478** o společných pravidlech dovozu

**Nařízení (EU) 952/2013** Celní kodex Unie

Pařížská unijní úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví

**Rozhodnutí Rady (EU) 2019/217** ze dne 28. ledna 2019 o uzavření Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropskou unií a Marockým královstvím o změně protokolů č. 1 a č. 4 k Evropsko-středomořské dohodě zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Marockým královstvím na straně druhé

**Směrnice 2001/110/ES o medu**

Madridská dohoda o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu zboží ze dne 14. dubna 1891 (ve znění pozdějších revizí)

Ženevský akt Lisabonské dohody na ochranu označení původu a zeměpisných označení

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (Dohoda TRIPS)

Vyhláška ministra zahraničních věcí 64/1963 Sb., o Madridské dohodě o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu zboží ze dne 14. dubna 1891 revidované ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934 a v Lisabonu dne 31. října 1958

### Soudní rozhodnutí

Rozsudek Soudního dvora EU C-104/16 P (Rada/Front Polisario)

Rozsudek Soudního dvora EU C-266/16 (Western Sahara Campaign UK)

Rozsudek Soudního dvora EU ve spojených věcech C-779/21 P a C-799/21 P (Front Polisario)

Rozsudek Soudního dvora EU C-399/22 (Confédération paysanne) [IGO Western Sahara]

Rozsudek Tribunálu T-279/19 (Front Polisario)

### Ostatní

Veškeré další zdroje uvedené v textu tohoto příspěvku včetně jeho poznámkového aparátu, pokud nespadají pod některý ze zdrojů shora uvedených

XVIII. ročník mezinárodní vědecké konference

# OLOMOUCKÉ PRÁVNICKÉ DNY

Právnická fakulta

Přihlašování spuštěno!

22.–23. května 2025